

byggnadsvård

Kv. Rådmannen 3, Vävarstugan

Mariefreds stad, Strängnäs kommun,
Södermanlands län

Antikvarisk förundersökning 2006
Rapport 2006:2

Eva Wockatz

Kv. Rådmannen 3, Vävarstugan

Mariefreds stad, Strängnäs kommun,
Södermanlands län

Antikvarisk förundersökning 2006
Rapport 2006:2

Eva Wockatz

© 2006 Sörmlands museum

Beställningar kan göras hos:
SÖRMLANDS MUSEUM
Box 314, S-611 26 Nyköping
arkiv.bibliotek@dll.se

Författare: Eva Wockatz, byggnadsantikvarie.
Omslagsbild: Detalj av Vävarstugans glasveranda. Fotografi Eva Wockatz,
Sörmlands museum.
Uppmätningsskisser: Eva Wockatz.
Foto, där ej annat anges: Eva Wockatz.
Diarienummer: KN-KUS06-030

Nyköping 2006

Innehåll

Fastighetsuppgifter och karta	4
INLEDNING	5
KULTURHISTORISKA VÄRDEN	5
KULTURHISTORISKT SKYDD	6
BYGGNADSHISTORIK OCH TIDIGARE RENOVERINGAR	6
BYGGNADSBESKRIVNING	8
Exteriör	8
Grund	15
Stomme	15
Bjälklag	15
Takkonstruktion och vind	15
Planlösning och situation inför ombyggnaden	15
Snickerier	15
VVS/Elektricitet	15
Plan av bottenvåning	16
Plan av våning 1	17
Plan av vind	18
Interiör	19
ÖVRIG TAPETDOKUMENTATION	43
PRINCIPER FÖR UPPRUSTNING	48
LITTERATUR OCH KÄLLFÖRTECKNING	49
Litteratur	49
Artiklar	49
Arkiv	49
Muntliga uppgifter	49

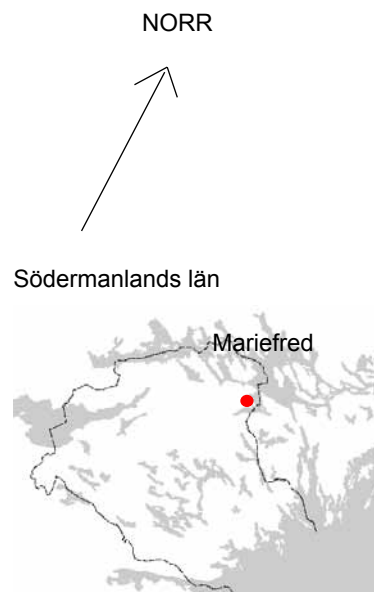
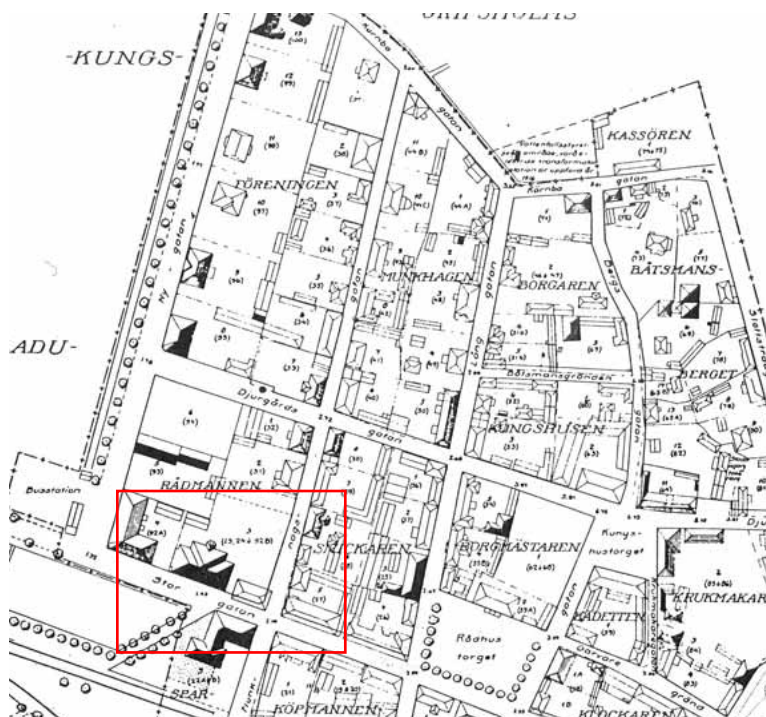

Bild 1. Karta över Mariefred från 1916. Finns i Sörmlands museums arkiv.

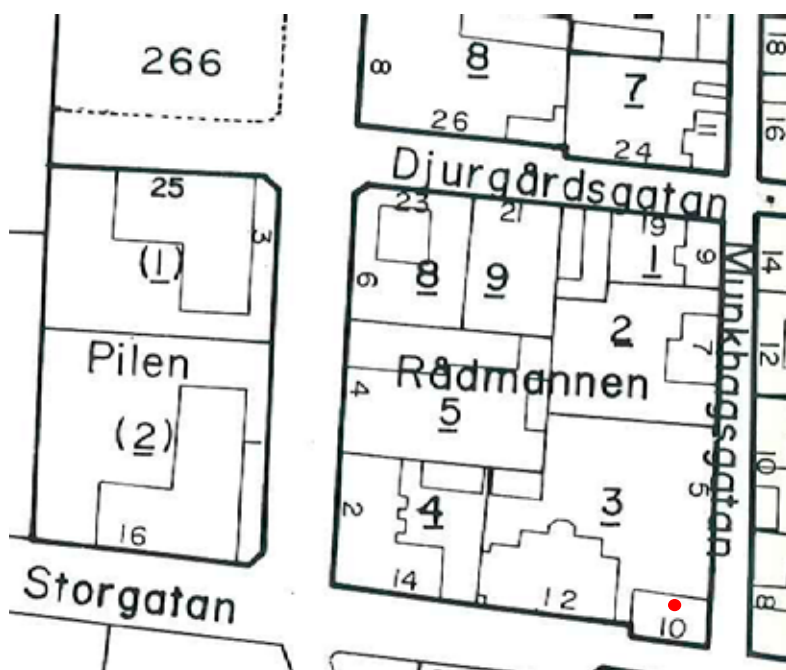

Bild 2. Del av karta över Mariefred. Utdrag från "Mariefred. Kulturhistorisk bebyggelseinventering. Sörmlands museum 1978.

Fastighetsuppgifter och karta

Mariefred stad är belägen på en udde i Mälaren och har ca 2500 invånare. Staden fick stadsrättigheter år 1605. Kv. Rådmanne 3, är belägen i hörnet Storgatan/Munkhagsgatan, i centrala Mariefred. Vävarstugan har adressen Storgatan 10.

Fastighetsbeteckning: Kv. Rådmanne 3

Kommun: Strängnäs

Län: Södermanland

Kulturhistoriskt skydd: I detaljplanen från 1993 har fastigheten beteckningen "Q", vilket utgör reservat för befintlig kulturhistorisk värdefull bebyggelse. Fastigheten ligger inom riksintresseområde för kulturmiljövården. Fråga är väckt om byggnadsminnesförklaring.

INLEDNING

Detta arbete är en antikvarisk förundersökning av timmerhuset Vävarstugan som ligger längs med Storgatan i centrala Mariefred, se sidan 4. Byggnaden är ett kombinerat butiks- och bostadshus.

Fastighetsägaren, SSM Bostadsfastigheter AB, har fått bygglov för ombyggnad av bostadshuset av Strängnäs kommun den 24 mars 2004. Bygglovets innebär att bostäder inreds på övre våningen och vindsvåningen, samt att butikslokalerna i bottenvåningen renoveras. Två nya takfönster skall byggas åt norr. I beslutet anges att Sörmlands museum skall medverka vid en dokumentation av byggnaden innan byggnadsarbeten påbörjas. Sörmlands museum har medverkat i ärendet från ett tidigt stadium, då bl a den nya planlösningen diskuterades.

Syftet med förundersökningen är att dokumentera bostadshuset innan det byggs om, främst ovanvåningen och vindsvåningen, som har genomgått relativt små förändringar på senare år. Det är också viktigt att få ett bra underlag inför kommande projektering av ombyggnaden. Även den antikvariska projekteringen kommer att utföras av Sörmlands museum.

Bild 3. Vy från sydväst över del av fastigheten Rådmannen 3. Till vänster syns det putsade huset från 1890-talet och till höger den timrade Vävarstugan.

Bygglövsansökan innehåller plan- och fasadritningar av ombyggnaden upprättade av MICO Byggadministration, skala 1:100. Dagens planlösning har skissats upp med bygglövsritningarna som underlag, se sidan 16-18. Uppmätningen är schematisk, där byggnadens sättningar och skevheter inte träder fram. Lister och dörrar illustreras med fotografier, kompletterade med enstaka skisser.

Inventeringen och dokumentationen av huset är utförd av byggnadsantikvarie Eva Wockatz, Sörmlands museum under januari-april 2006. Fotografier är tagna av Eva Wockatz, där ej annat anges.

KULTURHISTORISKA VÄRDEN

Inom fastigheten Rådmannen 3 ligger förutom Vävarstugan även ett bostads- och affärshus, från 1890-talet i två våningar, byggt i nyrenässans och med putsad fasad, samt ett uthus på gården från 1800-talets andra hälft. Vävarstugan är timrad och försedd med utvändig panel. Gaveln vetter mot Munkhagsgatan och långsidesfasaden vetter mot Storgatan. Vävarstugan är påbyggd mot norr vid tiden omkring förra sekelskiftet. Vävarstugan ligger utefter affärs- och huvudgatan Storgatan som löper i väst-östlig riktning genom staden. Väster om kvarteret ligger Nygatan, som namnet antyder markerar stadens påbörjade utvidgning åt väster under 1900-talet. Byggnaden utgör en rest av stadens utkantsbebyggelse.

Fasaderna har en ålderdomlig locklistpanel som ger en reliefverkan mellan de släta timmerknutlådorna. Byggnaden har kvar äldre spröjsade fönsterbågar i sin ursprungliga placering, förutom i bottenplanet mot söder där modernare butiks-fönster är insatta. Detta ger en tydlig bild av att det förekommer affärsverksamhet här, vilket det har gjort i 150 år eller mer. Byggnadens ålder och placering utefter huvudgatan Storgatan gör att den är ett viktigt historiskt inslag i Mariefreds stadskärna. Byggnaden har en småstadsprägel och har tack vare placeringen ett miljömässigt värde för stadsbilden.

Med fasad mot Storgatan, väster om Vävarstugan, ligger även ett större bostads- och affärshus från slutet av 1890-talet - Mariefreds första bostadshus uppfört med tegelstomme. Denna byggnad har ett något indraget läge i förhållande till ursprungligt gatuliv. De olika byggnadernas placering visar illustrativt det nya stadsplaneideal som rådde vid slutet av 1800-talet. Det nyare huset är förberett för Storgatans breddning. Mötet mellan de båda husen blir därför en ur stadsplanehistorisk synpunkt pedagogiskt intressant plats i Mariefreds stad.

I den kulturhistoriska bebyggelseinventeringen som gjordes 1978 av Mariefred värderas Vävarstugan som ”ett kulturhistoriskt och för stadsbilden värdefullt timmerhus från 1700-talet”. Enligt Sörmlands museums tidigare yttrande inför planerad ansökan om rivningslov, ”utgör byggnaden ett omistligt inslag både som solitär och som del av en större helhet i denna miljö.”

Vävarstugan har väl synliga årsringar, både i form av tillbyggnaden i norr, samt i husets bevarade ytskikt. På övre plan har i stort sett alla rum fortfarande kraftigare pappspänning ovan liggatimret, med flera års tapetlager bevarad. Utformning med olika profiler av golvlister och taklister finns i de olika rummen. Kakelugnar är nedplockade, men bevarade. Trägolvet finns kvar i så gott som alla rum, de flesta har dessutom aldrig varit ytbehandlade. Vissa rum har dock haft linoleummattor, som limmats. Ursprunglig planlösning är i princip intakt, med en sal belägen i nordöstra hörnet, som ligger i fil med de tre övriga rummen som vetter åt söder. Huset har förskonats från förändringar i senare tid, såsom indragning av vatten och avlopp, samt målning med olämpliga material. Byggnaden har ännu inte försetts med vattentoiletter och huset har därför inhyst Mariefreds sista invändiga torrdass. De senaste reparationerna ser ut att vara gjorda på 1960-talet, då träfiberskivor har satts upp i vissa rum. I ett rum har taket målats med modernare latexfärg.

Byggnadens oljemålade fasader ger byggnaden ett utseende av 1700- eller tidigt 1800-tal. Dess exteriöra utformning stämmer väl överens med de svenska stadsbyggnadsideal som rådde under denna tid.

Invändigt präglas byggnaden mest av tidsepoken runt sekelskiftet 1900, då huset byggdes till mot norr. På nedre plan är skivbeklädnader uppsatta på innerväggarna. Dessa har inför detta arbete inte tagits bort. Kulturhistoriskt intressanta lager finns sannolikt kvar under skivbeklädnaderna.

KULTURHISTORISKT SKYDD

Byggnaden ligger inom detaljplanlagt område. Detaljplanen antogs den 26 april 1993. Byggnaden är betecknad med ”Q”, vilket utgör ett reservat för befintlig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Området har följande bestämmelser:

”Rivningsförbud. Ursprungligt utförande, material och färgsättning ska användas vid renovering eller ombyggnad. Mindre tillbyggnad tillåts endast i undantagsfall och får ej förvanska byggnadens karaktär. Ny byggnad med i huvudsak samma utformning får

endast uppföras om befintlig byggnad till väsentlig del förstörs av våda”.

Byggnaden har således skyddsbeteckning enligt PBL, Plan och bygglagen, och dess kulturhistoriska värden har därigenom starkast tänkbara skydd enligt denna lagstiftning. Ur PBL:s 3:e kapitel:

”Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas.” (PBL 3 kap 12§)

”Ändringar av en byggnad skall utföras varsamt så att byggnadens särdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas tillvara.” (PBL 3 kap 10§)

Byggnaden ligger även inom område av riksintresse för kulturmiljövården nr D21, enligt 3 kap Miljöbalken, där bl a Mariefreds oregelbundna rutnätsplan och välbevarade trästadsbebyggelse från 1700- och 1800-talen framhålls. Riksintresset innebär att kulturvärdena har bedömts så höga att de är viktiga ur ett riksperspektiv.

Förslag till byggnadsminnesförklaring lämnades in 1989 av Föreningen Fria Mariefred. De nämner bl a att ”Huset, som är en av karaktärsbyggnaderna utmed stadens huvudgata, markerar början av den äldre trähusbebyggelsen i västra centrum och utgör en oersättlig del av stadsmiljön.” Frågan har ännu inte behandlats av Länsstyrelsen.

BYGGNADSHISTORIK OCH TIDIGARE RENOVERINGAR

I ett flertal skrivelser som berör byggnaden anges att Vävarstugan är uppförd någon gång under 1700-talet och påbyggd åt norr under sent 1800-tal.

Tomten bestod under 1700-talet av gårdsnummer 23 och 24. År 1759 finns dessa gårdar med på en taxeringslängd, där de ägs av rådmann Jacob Holm. I bouppteckningen efter Jacob Holm, 1778, finns gårdarna 23 och 24 med som fast egendom. Mellan åren 1790-1810 ägs gården av handelsman Karl Julin, vilket även syns på en karta över Mariefred från 1799.

År 1839 finns gården med på en bouppteckning efter Borgmästare Sköldbergs maka, Fru Cathrina Edler Sköldberg. Vid mitten av 1800-talet flyttar handlande Johan Peter Fagerström in i huset. 1884 ägs huset av sonen handlande Andres Peter Fagerström,

som senare även benämns manufakturhandlare och rådman. Hustrun fru Anna Fagerström ägde huset åtminstone fram till 1929. Huset har även benämnts "Fagerströms". Gårdarna ägdes alltså under slutet av 1700-talet av rådmannen Jacob Holm, och finns även med i husförhörlängder från ca år 1785.

Brandförsäkringshandlingar finns upprättade i Städernas Allmänna Brandstodsbolag, åren 1836, 1858, 1861, 1909 och 1921. I den första brandförsäkringen 1836, är byggnaden ca 13x6.5 meter, där gatuplanet består av en bod och övre plan är oinrett. År 1858 och 1861 är byggnaden ca 17x7 meter, d v s tillbyggd mot väster alternativt öster, och har i gatuplanet 3 rum med kakelugnar och kök med järnspis och en handelsbod, samt 5 boningsrum med kakelugnar på övre plan. År 1909 och 1921 är byggnaden tillbyggd mot norr, till dagens storlek, ca 18x10 meter, och består av 2 våningar med totalt 13 boningsrum och ett kök.

Byggnaden har alltså förlängts mot öster eller väster någon gång mellan 1836 och 1858, och sannolikt har övre våningen inretts i samband med detta, troligen då huset kommer i handlande Fagerströms ägo. Mellan åren 1861 och 1909 har byggnaden byggts ut mot norr, då den påkostade glasverandan tillkom. Husets bottenvåning är i brand-försäkringshandlingar sedan 1858 belagd som funktion handelsbod/affärslokal, men har ägts av handlande sedan slutet av 1700-talet.

Under 1960-talet hade länsgheslöjden den östra butiken och i den västra butiken var det en cykelaffär. Någon gång i början av 1970-talet köptes västra butiken av Marie Louise Vallentin, som då öppnade Gripsholms Vävarestuga och hade butiken i ca 10 år. Butiken vävde och sålde ylleplädar och arrangerade även kurser i vävning. Plädarna höll en hög kvalitet och plädarna sålde långt utanför Sveriges gränser, såsom till Japan. Vävstolarna stod uppe på övre plan, där ingen bodde.

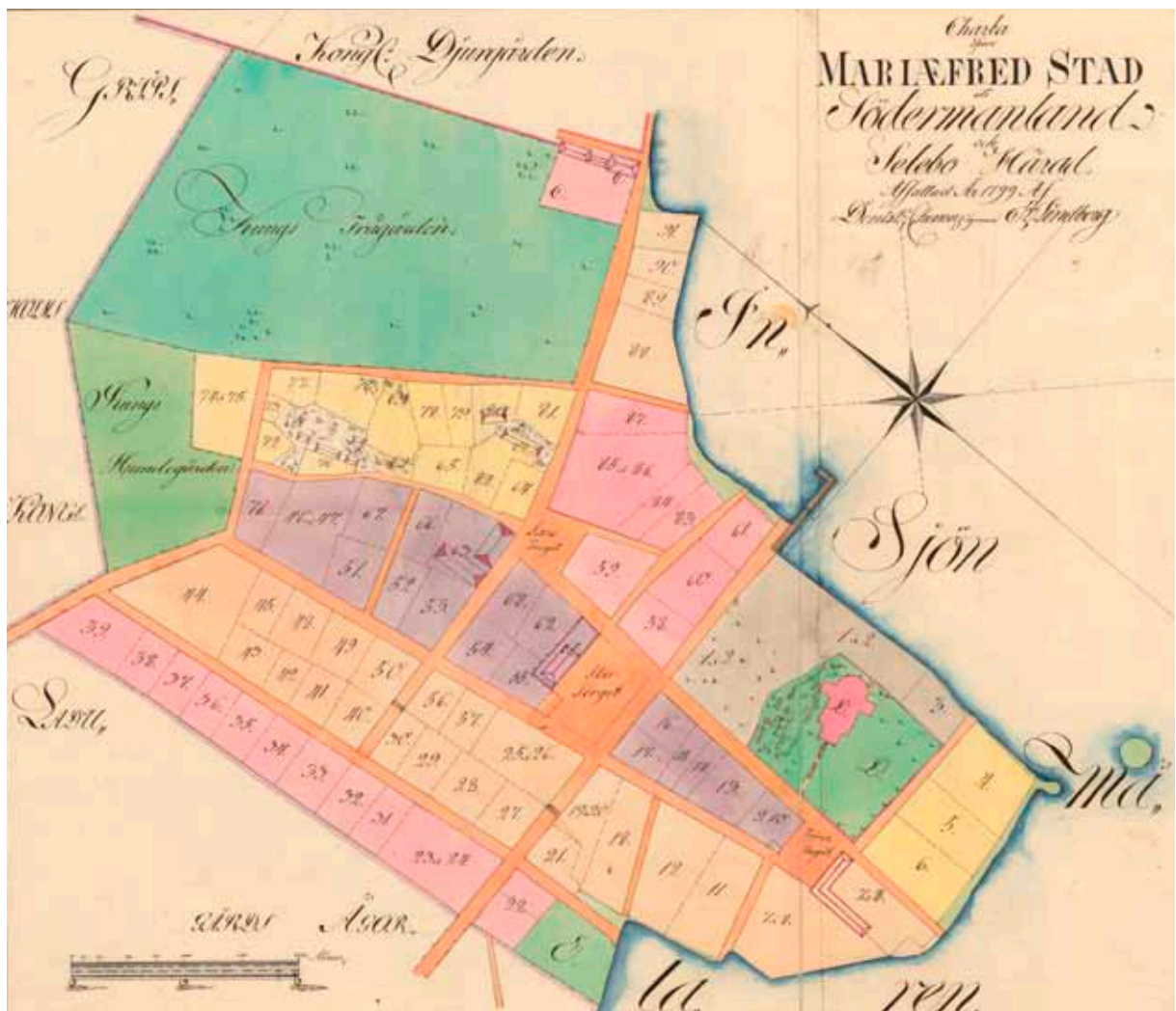

Bild 4. Karta över Mariefred år 1799. Gårdarna 23 och 24 ligger i utkanten av staden. Karta från lantmäteriet.

Bild 5. Vy från sydost av Vävarstugan 1962. Bildnr M024516. Fotograf okänd. Sörmlands museums arkiv. Östra butiken hade Hemslöjden och västra inhyste en cykelaffär. Båda skorstenarna har utkragad överdel. Fönsteromfattningar, vindskivor, hörnkedjor, fönsterluckor och knutlådor har avvikande kulör.

2006 är det också två butiker i gatuplan. Där den tidigare Vävarstugan låg finns en kläd- och inredningsbutik - östra delen av huset är en antikvitetsaffär. Övre våningen består av två bostadslägenheter. De senaste åren har endast östra lägenheten hyrts ut.

Taket lades om år 2000 på södra takfallet. Vissa hängrännor är utbytta på senare år.

Nuvarande ägaren köpte fastigheten 1996, då tidigare ägare hade haft fastigheten i endast två år. Ägaren innan detta hade haft fastigheten sedan 1978. Byggnaden har underhållits marginellt sedan 1978. Rivning av byggnaden diskuterades så sent som 2001 då Sörmlands museum i ett yttrande avstyrkte från rivning av någon byggnad eller byggnadsdel inom fastigheten.

BYGGNADSBESKRIVNING

Exteriör

Byggnaden är av trä, byggd i två våningar med delvis inredd vind, och till största delen byggd med liggtimmer. Övre plan är inrett som bostäder, medan nedre plan är butiksytor, vilket syns på nedre våningens större fönster. Mot nordost är en tillbyggd glasveranda, byggd omkring sekelskiftet, med underliggande förråd. Mot norr ligger trapphuset, som leder till västra delen av bottenvåningen och till bostäderna på övre plan. Sockeln är av natursten, numera delvis putsad med cementbruk. Fasader är klädda med stående profilerad handhyvlad locklistpanel, oljemålad i en ljusgrön kulör. (Se även profilskiss sidan 11). Synliga knutlådor talar om att huset är timrat. Nedtill på fasaderna sitter

Bild 6. Fasad mot sydväst.

Bild 7. Fasad mot nordost, där glasverandan från förra sekelskiftet dominerar.

en vattbräda. Dagens höga gatunivå och sannolika skador på syllstockar gör att sockeln knappt är synlig och vattbrädan ligger i nivå med gatan. Äldsta delen av byggnaden har ett sadeltak som är täckt med enkupigt lertegel. Tillbyggnaden mot norr har ett pulpettak, som är klätt med papp. Trapphuset har ett sadeltak, även det klätt med papp. Två skorstenar är symmetriskt placerade på äldsta delen av byggnaden. En mindre skorsten är murad på den tillbyggda delen i väster. Östra skorstenen är omsatt på senare år, är rak och har synligt murtegel. Västra skorstenen har utkragad överdel och är svarttjärad. Skorstenen på tillbyggnaden är också rak, putsad och delvis svarttjärad. Byggnaden är försedd med målade hängrännor och stuprör. Stupröret i nordvästra hörnet har raka knän och vattkupa, övriga stuprör har runda böjar och konformad kupa.

Södra fasaden, långsidesfasaden mot Storgatan, har fem fönster på övre plan och 6 på nedre. På gatuplan i östra delen är ytterdörren in till östra butiken placerad. Dörren har upptill ett glasat parti och nedtill stående panel. De sex nedre fönsteröppningarna har ospröjsade fönsterbågar med modernt planglas, perspektivfönster. Två granitsteg är placerade framför dörren.

Västra fasaden vetter mot det höga stenhuset och har två ytterdörrar och en fönsteröppning (idag igensatt)

i gatuplanet. Ena dörren sitter i tillbyggnaden. Båda dörrarna leder in till västra butiken och är försedda med stående panel. Dörren i den äldre delen har ett glasat parti upptill. Övre plan har två fönsteröppningar. En fönsteröppning på vindsplanet är centrerad i gavelröstet.

Norra fasaden vetter mot gårdsplanen och domineras av den tillbyggda glasverandan på övre plan i byggnadens östra del. Under glasverandan är förrådsutrymmen delvis byggda. Två enkla bräddörrar leder in till förråden. Västra delen av fasaden har två fönsteröppningar i gatuplan och tre fönsteröppningar i övre plan. Trapphuset markeras med ett sadeltaksformat gavelparti. Ytterdörren, något förskjuten mot väster i trapphuset, är en pardörr, varje dörrblad är försett med tre speglar. Framför dörren är en platta gjuten. Öster om trapphuset kommer man via en spegeldörr med glasat parti in till den östra butiken.

Östra fasaden mot Munkhagsgatan har två fönsteröppningar i nedre plan, samt en fönsteröppning på övre plan. En fönsteröppning är centrerad i gavelröstet på vinden. Fönsteröppningarna på bottenplanet är försedda med grönmålade fönsterluckor.

Bild 8. Norra fasaden med trapphuset i mitten och glasverandan från sekelskiftet i öster.

Bild 9. Västra fasaden sedd från gården.

Bild 10. Profilerad locklistpanel.

Glasverandan är mot norr byggd av fyra stickbågiga fönsterpartier, varje parti bestående av tre fönsterbågar med stående rutor. På gaveln är ett stickbågigt parti, bestående av tre fönsterbågar med träspröjs lagt i ett diagonalställt mönster och med färgade glas - röda, orange och blåa. Mittglaset är ofärgat och har ett etsat bladverksdekor. Verandan har balusterräcken utformade med snickarglädje.

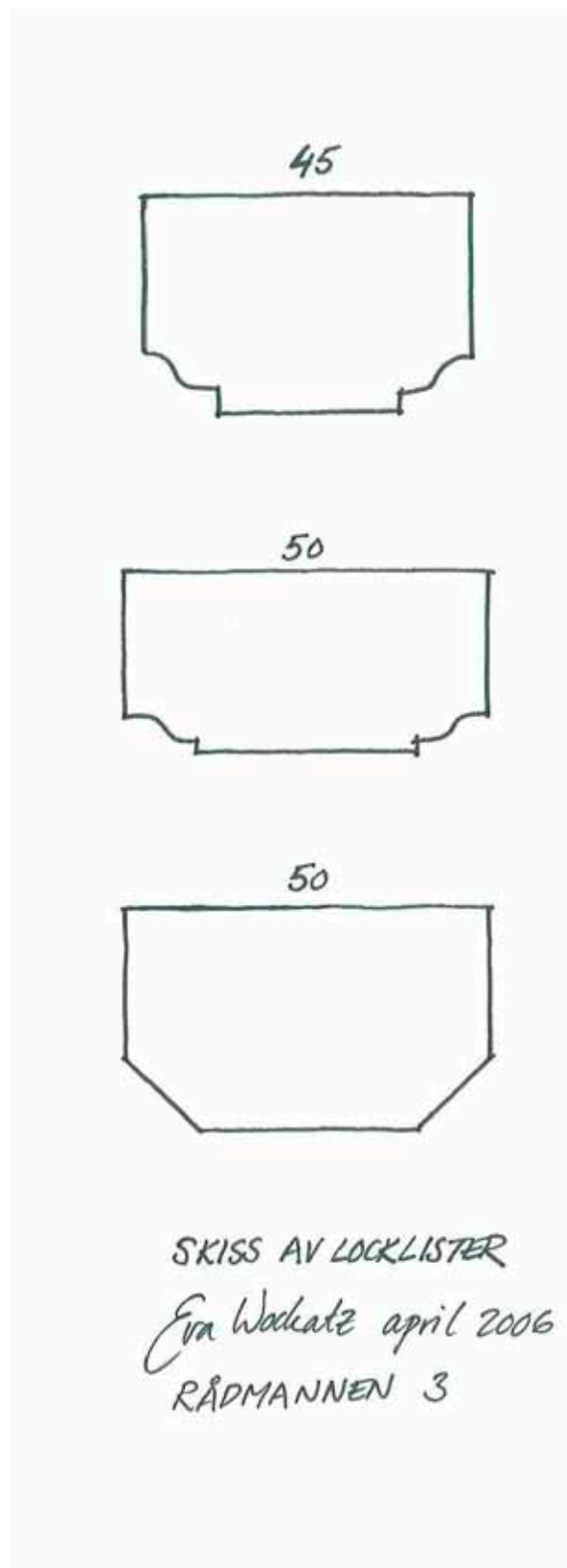

Bild 11. Skiss av locklistprofiler. Övre profilerna är äldre och understa profilen är en förenklad senare list. Siffror anger bredd i mm.

Bild 12. Västra skorstenen har en utkragad överdel.

Bild 13. Stupspråk med raka knän och tratt i nordöstra hörnet av byggnaden.

Bild 14. Dörr i norra fasaden in till östra butiken.

Bild 15. Ytterdörren till trapphuset i norra fasaden.

Bild 17. Södra dörren i västra fasaden.

Bild 16. Norra dörren i västra fasaden.

Bild 18. Dörr in till östra butiken mot Storgatan.

Bild 19. Nedre fönsteröppningar i östra gaveln är försedda med grönmalade fönsterluckor.

Bild 20. Äldre hörnjärn av 1700-talstyp som sitter på fönsterbåge på östra fasaden.

Bild 21. Hörnjärn från senare delen av 1800-talet.

Fönsteröppningar mot Storgatan har i gatuplanet försetts med butiksfönster, perspektivfönster med modernt glas. Övriga fönsteröppningar har två bågar, som är träspröjsade. På vindsplan och på gatuplan är bågarna indelade i två rutor och på övre plan är bågarna indelade i tre rutor. De två nedre fönsteröppningarna mot öster är försedda med fönsterluckor. Enstaka fönsterbågar har äldre hörnbeslag, näbbslag, såsom de nedre fönstren på östra gaveln. Övriga fönsterbågar har raka hörnjärn.

Samtliga fönsterbågar, fönsterluckor och dörrar är målade i en grön oljefärg. Fasaden är målad i en ljus grön oljefärg. Fasaderna har underliggande färglager med ljusare oljefärg, som ser ut att vara brutna med pigmentet obränd umbra.

Grund

Grunden består av naturstenar, med största sannolikhet lagda på en rustbädd. Synliga delar av sockeln är av natursten. Grunden har dock inte undersökts.

Stomme

Byggnadens äldre delar har en stomme av knuttimrat liggtimmer, handbilat fyrkantstimmer, 6x8". Tillbyggnaden i öster har byggts av regelstomme. Innerväggar består i byggnadens äldre delar av liggtimmer.

Bjälklag

Bjälklaget består av bärlinor av bilat timmer, dimension ca 15x22 cm, med ett centrumavstånd på ca 75 cm, nu synliga i rum 205. Trägolvet ligger ovan bjälkarna. Trossbotten består här av drygt 20 cm sågspån.

Takkonstruktion och vind

Takstolarna utgörs av ihopdymlade sparrar av fyrkantstimmer, 5x7". Ovan dessa ligger längsgående runda åsar, en mittås och två sidoåsar. Underlagstaket består av takbrädor lagda med lock. Vissa bräder har vankant och vattenspår. Taket lades nyligen om på södra takfallet, där papp ligger ovan takbrädorna. Taket är täckt med enkupigt lertegel. Över det östra stora rummet syns spännbocken som håller upp innertaket. Takkonstruktion på tillbyggnaden har inte kunnat nås.

Planlösning och situation inför ombyggnaden

Nedre plan består av två butiker. Den östra utgörs av ett stort rum med en farstu/hall bakom murstocken. Västra butiken är indelad i tre rum och en hall.

Övre plan har senast bestått av två lägenheter. Åt öster ligger ett stort rum, salen, som ligger i fil med övriga totalt 8 boningsrum av en stor sal, som ligger i fil med de tre övriga rummen åt söder.

På vinden finns ett inrett bostadsrum och ett förråd.

Snickerier

Golvlist, taklist, foder, dörrar och ytskikt finns kvar i byggnaden. De flesta profilerade listerna härrör från 1800-talet. Raka taklist med äldre tapetfragment finns kvar i garderober. Enstaka golvlist och dörrfoder på övre plan saknas. Flera rum på övre plan har takrosetter. På vinden ligger en takrosett i papier-maché, märkt "ANTON ANDERSSON f d C G Mingur STOCKHOLM No 35".

Tapeter på väggar är uppsatta på kraftig papp spikad på liggtimret. Papp är spikad även i tak. Liggtimret är hugget i ytan. På något enstaka ställe finns lerklining kvar. Senare ytskikt finns i form av masonit och TreeTex plattor, främst på bottenvåningen. Därunder finns sannolikt äldre ytskikt som kan ge värdefull information.

VVS/Elektricitet

Elektricitet finns av äldre datum, men är numera urkopplad.

Inget avlopp finns. Kallvatten har dragits in på vissa ställen.

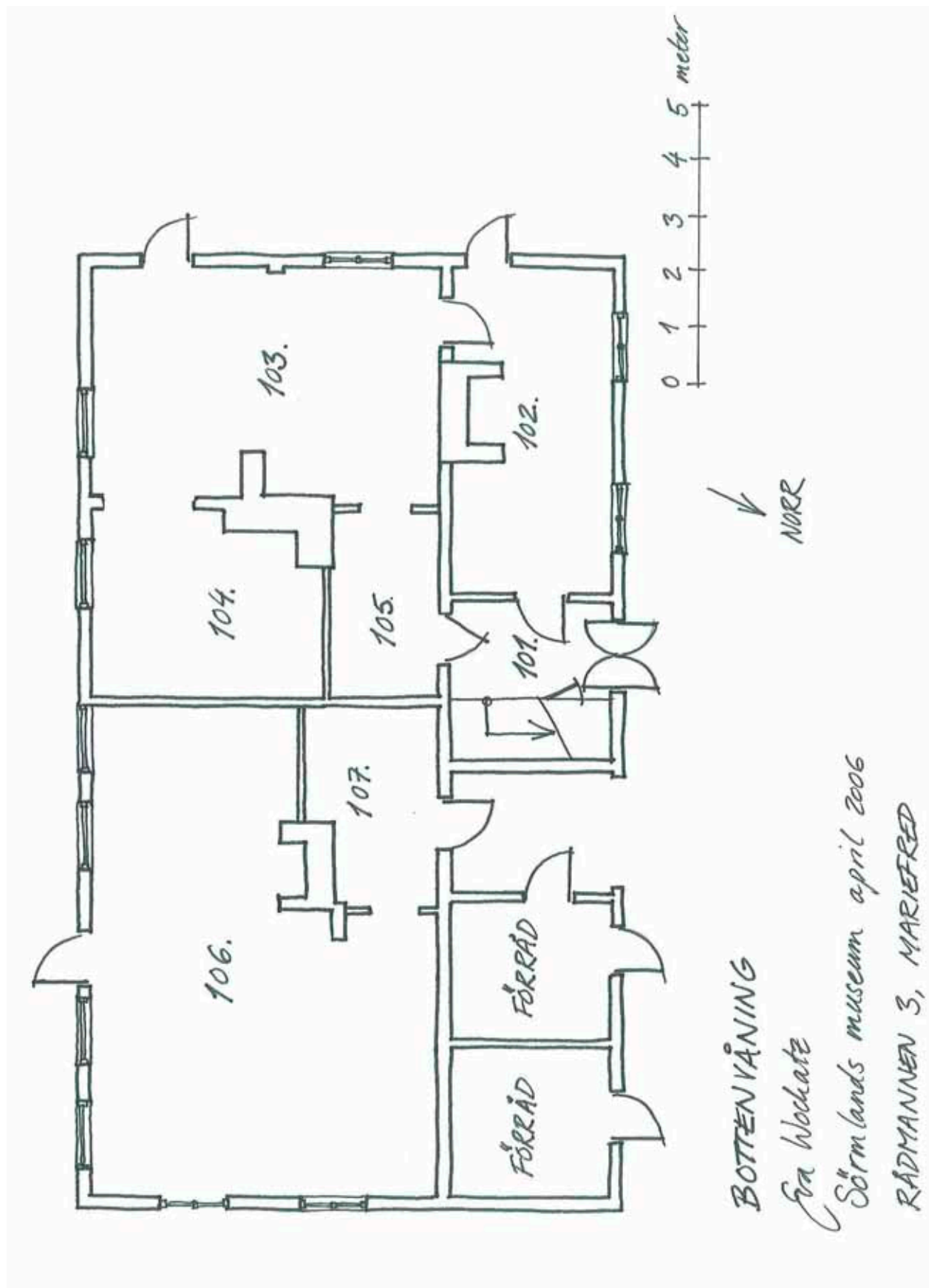
Byggnaden har eldats med kakelugnar, järnspisar och med elradiatorer.

Bild 22. Uppsatt takrosett som förvaras på vinden.

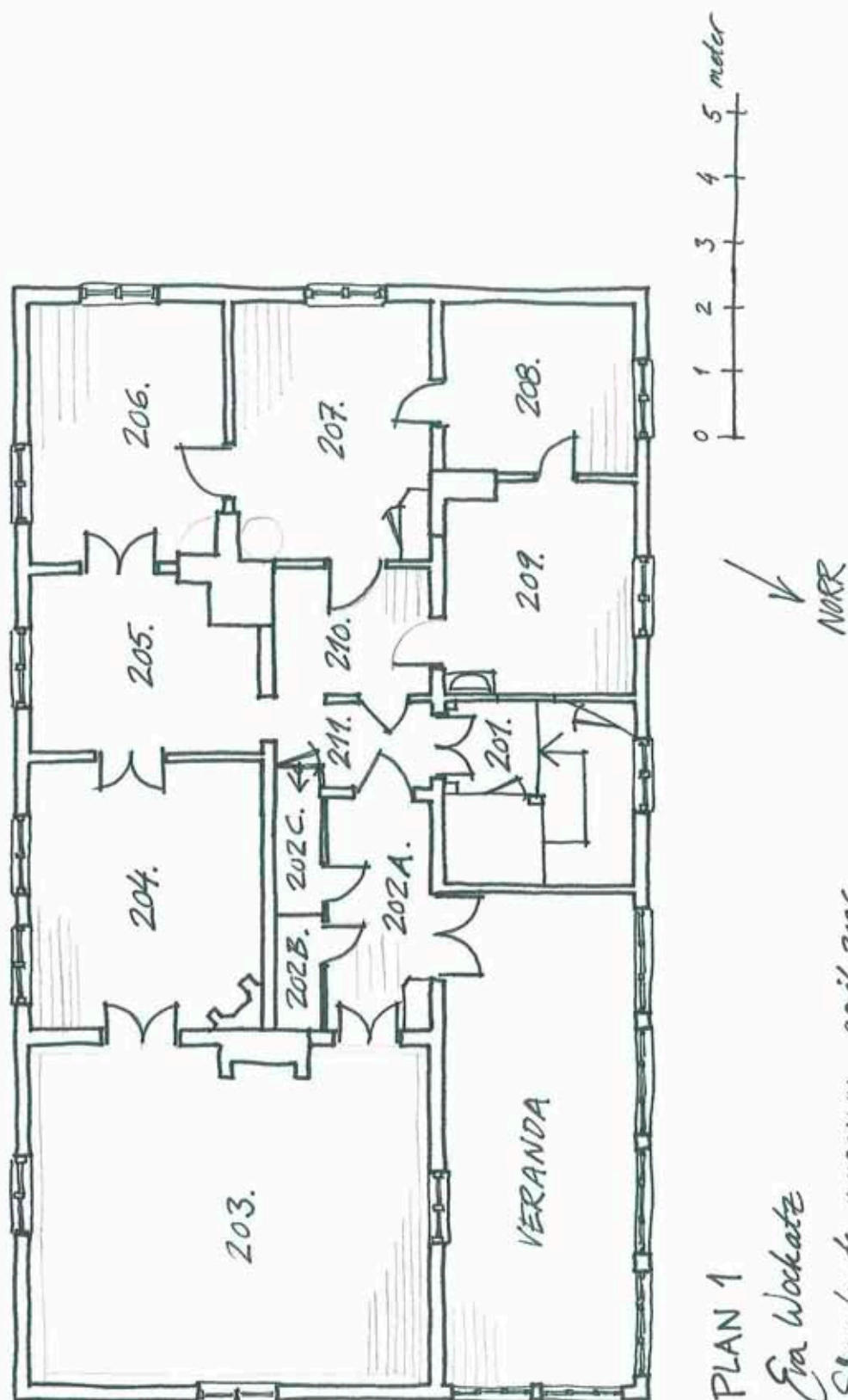
Plan av bottenvåning

Skiss med rumsnumrering baserat på planritning i bygglovsansökan upprättad av MICO Byggadministration.

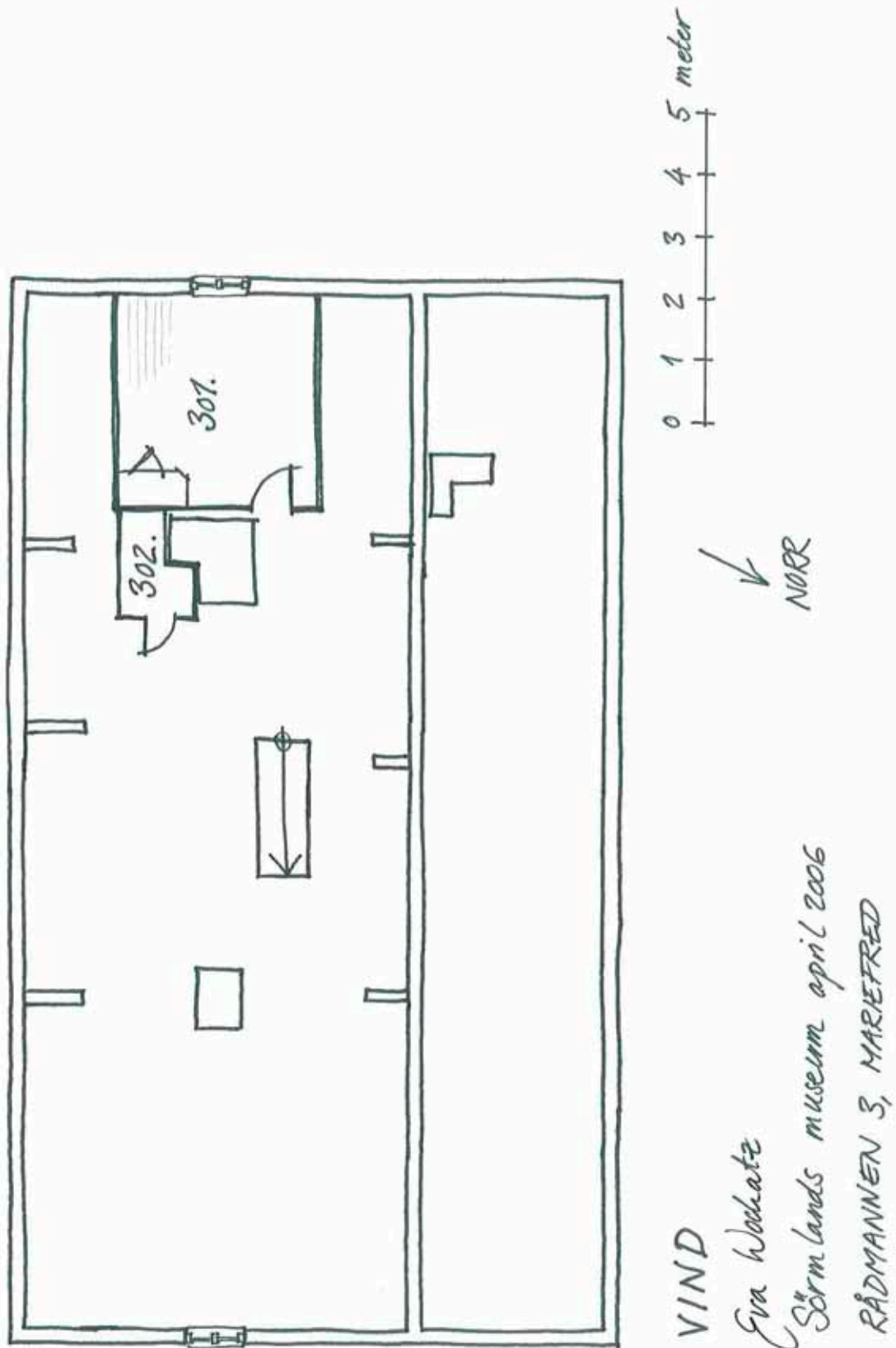
Plan av våning 1

Skiss med rumsnumrering baserat på planritning i bygglovsansökan upprättad av MICO Byggadministration.

Plan av vind

Skiss med rumsnumrering baserat på planritning i bygglovsansökan upprättad av MICO Byggadministration.

Interiör

Allmänt

Då ytskikt omnämns i beskrivningen, så menas med ytskikt **I** det understa skiktet, dvs det innersta lagret. Dörrar är beskrivna i det rum som de slås i (öppnas i). Vissa dörrar är bortlyfta från ursprunglig placering, varför de inte har kommit med i beskrivningen.

Bottenvåning

Rum 101, Nedre vestibul/farstu

Golv: Trägolv, ovan det linoleummatta. Rak enkel golvlister, ca 7 cm hög.

Väggar: Klädda med träfiberskivor, målade ljusa gula.

Tak: Klätt med träfiberskivor, målade ljusa gula. Taklist i form av kvartsstav.

Dörrar: Pardörrar, innerdörrar, framför ytterdörren. Varje dörrblad med tre speglar, övre spegeln ersatt med en glasruta. Dörr in till rum 102 med tre speglar målade brun, dörr in till rum 105 med fyra speglar, glasat parti i översta spegeln, målade brun.

Bild 24. Trapploppet.

Bild 23. Nedre vestibul sedd från ytterdörren.

Bild 25. Vestibulen med dörr in till rum 105 på glänt.

Rum 102, utrymme med pentry

Golv: Golvet förhöjt i östra delen, ca 10 cm. Trägolv med s k "kork-o-plast" matta ovan. Rak enkel golvlist på norra väggen. På vägg mot rum 103 profilerad golvlist ca 9 cm hög.

Väggar: Klädda med träfiberskivor, målade med vit strukturfärg.

Tak: Klätt med träfiberskivor, målade med vit strukturfärg. Rak enkel taklist.

Dörrar: Ytterdörr klädd med skivbeklädnad, målad vit. Dörr mot rum 103 klädd med skivbeklädnad, målad vit med fönsterglas upptill. Äldre vitmålad dörrtröskel med mycket slitage in till rum 103.

Övrigt: I sydöstra delen av rummet finns diskbänk och modernare spis.

Bild 26. Västra delen av rum 102, med ytterdörren i västra fasaden synlig.

Rum 103, västra butiken

Golv: Trägolv, täckt med grön plastmatta. Profilerad golvlist på norra väggen ca 14 cm hög. På södra väggen enklare profilerad golvlist ca 14 cm hög.

Väggar: Klädda med träfiberskivor, målade vita.

Tak: Klätt med små träfiberskivor i norra delen av rummet och klädd med pappspänning i södra delen av rummet. I norra delen modern taklist med hålkäl, mot söder är takpappen neddragen över taklisten.

Dörrar: Ytterdörr klädd med skivbeklädnad, målad vit. Glas ca 0.5x0.6 m i övre parti. Äldre tröskel mot rum 105, gråmålad. Dörr saknas mot rum 105.

Övrigt: Rund svart strömbrytare, PELLO, ca 1.4 m ovan golv. Äldre dörrtröskel in till rum 105, gråmålad.

Bild 29. Profilerad golvlist vid norra väggen.

Bild 30. Golvlist på södra väggen.

Bild 27. Västra butiken sedd mot rum 103, från rum 104.

Bild 28. Vy in mot rum 102.

Rum 104, östra delen av västra butiken

Golv: Trägolv, ovan det målad linoleummatta, ovan det ljus plastmatta. Profilerad golvlist på norra väggen ca 14 cm hög. Lös kvartsstav ovan.

Väggar: Klädda med träfiberskivor, målade vita.

Tak: Klätt med små träfiberskivor, vitmålade. Enkel modern taklist med hålkäl.

Övrigt: Kakelugn har tidigare suttit vid murstocken. Kalkstensskiva framför.

Rum 105, hall till västra butiken

Golv: Trägolv, ovan det lumpppapp, ovan det linoleummatta med ekparkettmönster, ovan det gråmålad linoleummatta. Modern rak enkel golvlist, ca 7 cm hög.

Väggar: Klädda med träfiberskivor, målade vita.

Tak: Klätt med små träfiberskivor, vitmålade. Enkel modern taklist med hålkäl.

Dörrar: Se rum 101.

Bild 32. Dörr mot nedre vestibul.

Bild 31. Hallen, rum 105.

Rum 106, östra butiken

Golv: Trägol, ovan det grön linoleummatta.

Väggar: Klädda med träfiberskivor, målade vita.

Tak: Klätt med träfiberskivor, vitmålade.

Dörrar: Saknas.

Rum 107, hall till östra butiken

Golv: Trägol, ovan det linoleummatta.

Väggar: Klädda med träfiberskivor, målade vita.

Tak: Limfärgsmålat bräddtak.

Dörrar: Dörr saknas mot rum 106.

Bild 34. Hallen, bakom murstocken.

Bild 33. Östra butiken sedd mot väster.

Övre plan

Glasveranda

Golv: Trägolv i fallande längder, obehandlat. Profilerad golvlist med karnis på norra väggen. Profilerad golvlist med mer detaljer på övriga väggar. Golvlister målade som vägg i gulaktig kulör, under det mörkare gul och under det engelskt röd/järnoxidröd.

Väggar: Pärlspontpanel målad i gulaktig kulör. Under nuvarande kulör syns mörkare gul, blågrå, vit och underst varmare grå kulör. Fasade stolpar målade i turkos kulör, under det gulaktig kulör och under det mörkare gul. Stickbågiga fönsterpartier indelade i tre fönsterbågar. Mot norr ett ofärgat glas i varje båge och

mot öster träspröjsade bågar med mönstereffekt, glas i färgerna blått, rött och orange, samt mittersta glaset ofärgat med etsad dekor.

Tak: Pärlspontpanel målad i gulaktig kulör. Under nuvarande kulör syns mörkare gul. Taklist målad i gulaktig kulör, under det syns engelskt röd/järnoxidröd.

Dörrar: Dubbel pardörr. En spegel nedtill och tre glasrutor upptill.

Övrigt: Rund svart strömbrytare, ca 1.4 m ovan golv. Fönster finns i södra väggen.

Bild 35. verandan sedd mot öster.

Bild 36. Verandan sedd mot väster.

Bild 37. Glasverandans innerdörr.

Bild 39. Mittersta glaset är etsat med sirligt bladverksmönster.

Bild 38. Detalj av verandans nordöstra hörn. Två olika golvlistprofiler finns.

Rum 201, övre vestibul

Golv: Trägolv, målat med oljefärg i grå-grön kulör, samma kulör som trapploppet. Enkel rak golvlist, modernare.

Väggar: Väggar är klädda med träfiberskivor, masonit, som är målade i en ljusgul kulör.

Tak: Tak är klätt med träfiberskivor, masonit, som är målade i vit kulör. Låg taklist.

Dörrar: Pardörr. Två speglar i nedre del av varje dörrblad. Övre parti glasat. Västra dörrbladet har pressat mönsterglas och östra har planglas. Stolpgångjärn.

Övrigt: I nordvästra hörnet är ett enklare skåp byggt, troligen som skafferi, med hyllor av trä. Inne i skåpet syns äldre taklist, något profilerad. Enkel bräddörr. Mot öster, ovan trapploppet, finns också ett enklare skåp, även detta troligen byggt som skafferi, med hyllor av trä. Inne i skåpet syns äldre taklist, profilerad. Enkel bräddörr med handhyvlade brädor. Smidd spik i stommen och taklisten. Äldre svart rund strömbrytare finns, samt två runda "ringklockor", en till vardera lägenheten.

Bild 41. Detalj av västra dörrbladet som har pressat glas i övre delen.

Bild 40. Övre vestibul sett mot söder.

Bild 42. Övre vestibul mot trapploppet.

Rum 202A, övre hall

Golv: Trägol, ovan linoleummatta, senare målad med tjock färg i olika mönster. I garderob syns mönstrad linoleummatta i vinrött med svart mönster. Enkel rak golvlist vid vägg till förråd, ca 8 cm hög. Vid vägg mot trappan karnissvängd golvlist, ca 14 cm hög.

Väggar: Väggar är pappspända med kraftig papp.

Följande ytskikt finns:

1. Tyg och väv som spännts/klistrats ovan timmerstommen. På vägg mot förråd grov juteväv, på vägg mot latrinutrymme finare vit väv. Ovan detta klistrat tidningspapper daterat 1849. Ljusrosa limfärg.
2. Tidningspapper med brun naturelltapet med rombiskt mönster i klarblå och vit kulör.
3. Tapet med ljusbrun bakgrund och rombiskt mönster i mörkare brun, grängad. Ca 1870-tal.
4. Tapet i ljusbrunt med bruna streckdekorationer, ekimitation, blank. Ca 1900.
5. Brunmönstrad tapet, ev. träimitation.
6. Tapet med träimiterande mönster.
7. Tapet med ljusgrönt tryck bladdekorationer.
8. Ljusbrun tapet med ytfyllande murliknande mönster, sirligt guldtryck. Ca 1930-tal.
7. Ljusbeige tapet med små tunna linjer som ger ett rutmönster, försett med röda och blå prickar. Ca 1950-tal.
8. Ljusgrå tapet med geometriska mönster i vitt, grönt, rosa, mörkgrått och gult, ca 1960-tal. Smal bård.

Bild 43. Vy av övre hall mot 202B & 202C.

Tak: Pappspännt tak. Taklisten ser rak ut, takpappen går ned över listen.

Dörrar: Spegeldörr med tre speglar och kvartsstav mot rum 202B. Enkel bräddörr mot 202C, 0.5x1.8 m, förstärkt med zinkplåt i sidorna/kanterna. Pardörr in mot rum 203 med tre speglar i varje dörrblad. Profil med hålkål och karnis. Stolpgångjärn.

Övrigt: I nordöstra hörnet finns en garderob. Garderobens väggar är inte klädda med väven, utan är underst klädd med en brunmönstrad tapet, ytskikt nr 4, vilket skulle datera den till ca 1910. I garderoben golvlist, som är målad ockragul. Svart rund strömbrytare av märket PELLO, monterat 1.4 m ovan golv.

Bild 44. Utsnitt av första tapetlagren, den blå naturelltapeten är underst. Mitten av 1800-talet.

Bild 45. Utsnitt av andra tapetlagret, ytskikt 3. Ca 1870-tal.

Bild 46. Fjärde ytskiktet, fernissad tapet med ekimitation.

Bild 47. Pardörr in mot rum 203.

Rum 202B, f d latrin

Golv: Gjutet golv, målat grönt.

Väggar: Plankstomme mot 202A och 202C, i övrigt timmer. Timmerstommen klädd med masonit.

Följande ytskikt finns:

1. Pappspännt ovan timret, kraftig papp. Brun-mönstrad tapet. Smidd spik.
2. Masonitbeklädnad målad i marmorering-mönster i olika färger.

Tak: Pappspännt tak. Målat i blått och vitt. Rak taklist med papp ovan, under det målad med vit färg.

Dörrar: Se 202A.

Övrigt: Rummet har använts som latrinutrymme, och har använts som torrdass i sen tid, enligt sägen Mariefreds sista.

Rum 202c, förråd under vindstrappan

Golv: Träggolv, obehandlat.

Väggar: Byggt av spontad plankstomme. Mot latrinutrymme synlig plankstomme. Övriga väggar klädda med omålad masonitbeklädnad.

Tak: Trappans undersida, klädd med Plywood.

Dörrar: Se 202A.

Rum 203, salen, hörnrummet Storgatan/Munkhagsgatan

Golv: Träggolv med fris, obehandlat. Profilerad hög golvlister, ca 32 cm hög, målad i vit kulör. Golvlister byggd av två spontade lister. Vid murstock grå kalkstenshäll.

Väggar: Väggar har kalkputs ovan liggtimret och ovan detta är det pappspännt, kraftig papp. Flera tapetlager.

Följande ytskikt finns:

1. Ovan putsen sitter tidningspapper med flera lager papperstapeter. Ovan detta tapet i brunt och beiget blommönster med gulddekor i bladen, märkt "4602". Ca 1890-tal.
2. Ljusgrön jugendtapet med blommönster och vertikala streck i form av guldprickar. Ca 1900.
3. Tapet i murriga färger med grängad yta.
4. Brun-beige tapet med murimiterande yta. Ca 1930-tal.
5. Tapet med stort blommönster i grå-blått, med gulddekor.
6. Senaste tapetlagret är ett ytfyllande blommönster i fyrfärgstryck på något grängat papper i två olika grå nyanser, vitt och svart, bredd 48 cm. Enkel bård upptill med tre horisontella ränder.

Tak: Pappspännt tak, målat vitt. Fuktbläckar i tak. Rak taklist. Papp går ned över taklist.

Dörrar: Se 202A. Dörr och dörrkarm målade vita, under det grönaktig umbra och under det gulaktig kulör. Stolpgångjärn.

Övrigt: I rummet har en vit flat kakelugn suttit. Höjd 2.5 m. Kalkstensplatta framför. Rund dubbel svart strömbrytare, ca 1.4 m ovan golv.

Bild 48. Detalj av golvlister i salen, rum 203.

Bild 49. Salen, rum 203, sett in mot väster.

Bild 51. Taklist i rum 203, samt nuvarande tapet.

Bild 50. Kakelugn i rum 203, numera nedplockad. Fotografi inlänat av Strängnäs kommun, fotograf Tomas Johnsson.

Bild 52. Första tapetlagret i rum 203. Ytfillande mönster med guldtryck. Ca 1890-tal.

Bild 53. Andra tapetlagret i rum 203. Blomrankor i jugendstil. Ca 1900.

Rum 204

Golv: Trägolv, obehandlat. Enklare lägre golvlist, ca 16 cm.

Väggar: Väggar har kalkputs ovan liggstimret och ovan detta är det pappspännt, kraftig papp. Flera tapetlager.

Följande ytskikt finns:

1. Ovan putsen sitter tidningspapper. Ovan det medaljongmönstrad tapet i vitt och ljusgrönt med mönster tryckt i guld, något grängad
2. Tapet med ytfyllande mönster i grönt, svart och guld. Ca 1890-tal, se sidan 44
3. Mörkbrun tapet.
4. Tapet med sirligt blommönster i grönt och rött. Ca 1940-tal.
5. Tapet med ljusgrå bakgrund med vitt och mörkare grått tryck. ca 1950-tal.
6. Tapeten senast målad ljusgul. Under det målad vit. Bård med grön bladdekor upptill.

Tak: Pappspännt tak. Grönmålad plastfärg. Takrosett. Under plastfärgen syns vit limfärg med dekormålning i grönt, gult och engelskt rött. Taklist med karnis. Lös list (halvstav) under.

Dörrar: Pardörrar mot rum 203 och 205. Tre speglar i varje dörrblad. Profil med hålkäl och karnis. Dörr och dörrkarm målade vita, under det grönaktig umbra. Stolpgångjärn. Handtag saknas till rum 205.

Övrigt: I rummet har en rund vit kakelugn suttit. Rund, något modernare vit strömbrytare, ca 1.4 m ovan golv.

Bild 54. Första tapetlagret i rum 204, jugendmönster med guldtryck.

Bild 55. Detalj av golvlist i rum 204.

Bild 56. Vy av rum 204 mot salen, rum 203. Kakelugnen numera nedplockad. Fotografi inlänat av Strängnäs kommun, fotograf Tomas Johnsson.

Bild 57. Takrosett i rum 204.

Bild 58. Detalj av tak, där undre dekormålning träder fram.

Bild 59. Pardörr mot rum 205.

Rum 205

Golv: Trägolv saknas, endast bjälklag synligt. Golvlist saknas, en kort bit finns dock kvar med karnis, ca 14 cm hög.

Väggar: Pappspännt ovan liggtimmer, delvis klädda med träfiberskivor, masonit. Väggar målade i ljusa färger med blåa fält.

Följande ytskikt finns:

1. Tapet med sirligt blommönster i ljusrosa, grönt och beige.
2. Tapet med ljusgrön bakgrund, tunnt rutmönstrat raster, vertikalt randad med ljusare grön och gulddekor.
3. Tapet med gråblått ytfyllande mönster och rosa blomdekorationer.
4. Flera lager målarfärg.

Tak: Pappspännt. Taklist med karnis som i rum 206 och 207. Tak och taklist oljemålad i beige kulör. Vit och ljusgrå limfärgsmålning kan anas under nuvarande målning.

Dörrar: Se rum 204 & 206. Dörrkarm saknas runt dörr mot rum 206 och 211.

Övrigt: Gjuten platta framför murstock. Rund svart strömbrytare, PELLO, ca 1.4 m ovan golv.

Bild 61. Timmerstommen synlig under pappen.

Bild 62. Understa tapetlagret.

Bild 60. Vy av rum 205 sett mot pardörr till rum 206.

Rum 206, västra hörnrummet

Golv: Trägolv, obehandlat. Golvlist med karnis, ca 14 cm hög.

Vägg: Pappspännt ovan liggtimmer. Senast målat vitt.

Följande ytskikt finns:

1. Tapet med sirligt blommönster i gult och grönt med ytterkontur i guld och mörk rött. (ev. två lager)
2. Randig tapet med blomrankor i ljusgrå ton.
3. Beige tapet med sirlig blomdekor.
4. Tapet med ytfyllande murimiterande mönster i brun-beigt. Ca 1930-tal.
5. Tapet med smårutigt mönster i ljust brun-beigt-vitt. Ca 1950-tal.
6. Tapet med mellanblå bakgrund och mörkare blått prickigt raster.
5. Målat vitt.

Tak: Pappspännt tak. Målat vitt. Takrosett. Limfärgsmålning syns under. Taklist med karnis som i rum 207.

Dörrar: Pardörr med tre speglar i varje dörrblad mot rum 205. Har varit igensatt. Målad i kulörerna ljusgrönt och två nyanser brunt. Handtag och nyckelhål saknas mot rum 205.

Övrigt: Rund kakelugn med blå/vit mönstrad glasyr har tidigare suttit vid nordöstra hörnet. Svart liten rund strömbrytare "AUSSON", ca 1.4 m ovan golv.

Bild 64. Kakelugn i rum 206. I bakgrunden kakelugn i rum 207. Fotografi inlänat av Strängnäs kommun, fotograf Tomas Johnsson.

Bild 63. Vy av rum 206. Pardörren har varit försatt, vilket troligen gjordes vid sekelskiftet 1900.

Bild 65. Detalj av golvlisten.

Bild 67. Takrosett i rum 206.

Bild 66. Första tapetlagret i rum 206.

Bild 68. Taklist i rum 206.

Rum 207, västra mittrummet

Golv: Trägolv med fris, obehandlat. Golvlist med karnis, ca 15 cm hög.

Vägg: Pappspännt ovan liggtimmer. Flera lager tapeter syns. Senast målat vitt.

Följande ytskikt finns:

1. Tapet på taklist i garderob i mellanblått, vitt och rött.
2. Ljusgrå limfärg eller ljusgrå tapet.
3. Tapet i rödbrun kulör med sirligt blommönster. Gulddekorationer.
4. Tapet med mörkt grått mönster på ljusgrå bakgrund, randad med vita vertikala bladdekorationer.
5. Tapet med grått mönster.
6. Tapet med ljust grågrön bakgrund med sirligt blommönster i vitt och grönt.
7. Tapet med brun-beigt ytfyllande murimiterande mönster. Ca 1930-tal.
8. Tapet med geometriskt mönster i vitt, grått och brunt. 1950-tal.
9. Vit målning ovan senaste tapeten.

Tak: Pappspännt tak, idag målat vitt. Under syns dekormålning i limfärg med grå botten och dekor i grönt och engelskt rött. Takrosett. Taklist med karnis.

Dörrar: Stolpgångjärn mot rum 206, enkelt foder mot rum 208.

Övrigt: Rund vit kakelugn har tidigare suttit i sydöstra hörnet. Kalkstensplatta framför. Garderob av plankstomme är byggd i nordöstra hörnet. I garderoben syns rak äldre taklist med äldre tapetlager ovan listen. Äldre krokar av trä. Äldre tröskel mot rum 206 och 210. Modern strömbrytare.

Bild 69. Vy av rum 207. Kakelugn se bild 64.

Bild 70. Rödbrun tapet med sirligt blommönster i rum 207. Ytskikt 3.

Bild 71. Fjärde ytskiktet i rum 207.

Bild 72. Till höger sjätte ytskiktet, grön tapet med blommönster i rum 207.

Bild 73. Taklisten i garderoben.

Bild 74. Underliggande dekorationsmålning i tak rum 207.

Bild 75. Takrosett i rum 207.

Rum 208, nordvästra hörnrummet f d kök

Golv: Trägolv, obehandlat. Enklare lägre golvlist, ca 10 cm hög. Spår av f d linoleummatta.

Väggar: Klädda med träfiberskivor, masonit, målad vit. Tidigare kaklat på murstocken i sydöstra hörnet, köksfläkt ovan.

Tak: Klätt med träfiberskivor, masonit. Enkel modernare taklist, hålkäl.

Dörrar: Saknas.

Övrigt: Rund kakelugn har tidigare suttit i sydöstra hörnet. Spikhål efter äldre gnistskydd av zinkplåt framför. Vattenrör finns vid södra väggen, sydvästra hörnet. Strömbrytare saknas, har varit rund, ca 1.4 m ovan golv.

Bild 76. del av rum 208 sett in mot rum 209.

Rum 209

Golv: Trägolv, obehandlat. Golvlist ca 17 cm hög.

Väggar: Pärlspontpanel, ca 9.5 cm mellan pärLEN, målad ljusblå, tidigare ljusgrön. Ovan pärlsponten har det varit pappspännt med tapeter. Blommönstrad tapet från 1940-talet syns ovan tidningspapper. Pappspänning ovan golvlist. Tidning finns daterad 1967.

1. Okänt
2. Grön pärlspont
3. Blå pärlspont
4. Tapet med blommönster (ovan elledningar)
5. Ljusgrå tapet, ca 1960-tal
6. Målat vitt

Tak: Klätt med träfiberskivor, Tree tex, målade vita. Rak taklist.

Dörrar: Saknas.

Övrigt: I sydöstra hörnet ett byggt hörnskåp av pärlspont med tvättställ i vit porslin. Spår av äldre zinkho. Zinkplatta bakom tvättställ kvar. Klinkers framför murstocken. Spikhål i golv från tidigare gnistskydd. Svart rund strömbrytare, PELLO, ca 1.4 m ovan golv.

Bild 78. Murstocken med klinkers framför.

Bild 77. Vy av östra delen av rum 209, med insatt tvättställ. Äldre zinkplåt finns kvar bakom.

Rum 210

Golv: Trägolv, obehandlat. Saknas i södra delen av rummet. Spår av limmad linoleummatta på golv. Enklare golvlister med karnis, ca 14 cm hög.

Vägg: Sydvästra hörnet är lerklinad, tegel syns bakom. Pappspänning i flera lager ovan liggimret.

Följande ytskikt finns:

1. Tapet med trämönster, blank.
2. Tapet med ekådringsmönster, blank.
3. Tapet med geometriskt mönster i brunt och grönt, ca 1960-tal.
4. Tapet med smårutigt mönster, tunna linjer på brun-röd botten med blomdekorationer ovan.
5. Tapet, ljusgul med geometriskt mönster. Samma tapet syns bakom vindstrappan. Smal bård.
6. Tapet, småmönstrad med geometriskt tryck, ljusgrå, ca 1960-tal.
7. Tapet, småmönstrad med geometriskt tryck, ljusgrå, ca 1960-tal.

Tak: Pappspännt tak. Under pappen syns gråmålade takbräder, under den grå färgen vit färg, limfärg. Rak taklist. Pappspänning ovan taklist.

Dörrar: Saknas. Dörrfoder mot rum 207 saknas delvis. Fodret mot rum 207 är målat vitt, under det ockragul, under det gråblå. Dessa kulörer syns även på foder mot

rum 209. Mot rum 211 har det suttit ett fönsterglas ovan dörren. Äldre dörrtröskel mot rum 207.

Övrigt: Rund vit strömbrytare, modernare, ca 1.4 m ovan golv. Elcentral placerad i nordöstra hörnet.

Rum 211

Golv: Trägolv, obehandlat. Spår av linoleummatta som varit limmad ovan trägolvet. Golvlister ca 14 cm hög på norra väggen. Enklare modern rak golvlister, ca 8 cm hög på övriga väggar.

Vägg: Väggar är klädda med träfiberskivor, masonit, målad ljusgul.

Tak: Pappspännt tak, målat vitt. Liten takrosett. Rak taklist. Takets pappspänning går ned över taklisten. Tapet med brunt mönster kan anas. Under pappen syns gråmålade takbräder, under den grå färgen vit färg, limfärg.

Dörrar: Dörr upp till vindstrappa spegeldörr med fem speglar, liksom in till rum 202A. Båda dörrarna målade gula.

Övrigt: Svart PELLO strömbrytare, ca 1.4 m ovan golv.

Bild 79. Vy från rum 211 mot rum 205 och 210.

Bild 80. Vy mot öster av rum 211, med dörr in till 202A närmast och längst bort uppgången till vinden.

Bild 81. Rum 211 sett mot trapphuset.

Vindsplan:

Vind

Golv: Trägol. Vissa brädor försedda med vattspår.

Väggar och tak: Oisolerat undertak.

Bild 82. Detalj av golvbrädor på vind.

Bild 83. Vindsplanet mot väster. Södra takfallet är nyligen omlagt.

Rum 301, boningsrum på vind

Golv: Trägolv av kilsågade brädor i hela längder, obehandlat. Golvlist ca 12 cm hög.

Väggar: Byggda av stående plank, återanvända brädor, vissa med vattspår och vissa rödfärgade. Ovan detta pappspänning.

1. Tapet med ljusgrå bakgrund och vita blommor i ruttmönster. Bård upptill, ca 2.5 cm bred, med tandsnittsmönster i grått och svart.
2. Tapet med blomdekoration och tunna geometriska linjer i rött.
3. Tapet med ljust grått mönster.
4. Tapet med grått och vitt mönster, vertikalt randad. Ca 1960-tal.

Tak: Pappspännt tak, målat vitt. Tidigare har det varit ljusbrun limfärg. Rak taklist.

Dörrar: Dörr med två speglar. Dörr målad vit, under det syns gulaktig kulör med handtag modell äggvred. Karm och foder målat vitt. Dörrtröskel målad gråblå.

Övrigt: Garderob byggd i östra hörnet. Äldre träkrokar finns i garderoben.

Bild 85. Dörr i vindsrummet.

Bild 84. Vindsrummet.

Bild 86. Överst detalj av understa tapetlagret i rum 301. Ca 1860-tal.

Rum 302, förråd på vind

Golv: Träggolv, samma som övrigt vindsutrymme.

Väggar: Byggda av pärlspontpanel, omålad.

Tak: Takbrädor.

Dörrar: Enkel dörr byggd av pärlspontpanel med inbyggd glastruta.

Bild 87. Bård som hör till understa tapeten i rum 301.

Bild 88. Förråd på vinden.

ÖVRIG TAPETDOKUMENTATION

I huset har ytterligare tapetrullar hittats. Vissa har inte kunnat lokaliseras i vilka rum de är uppsatta. Tapetrullarna är från tiden omkring 1900. Tapeterna förvaras på Sörmlands museums föremålsavdelning.

Bild 89. Tapet från slutet av 1800-talet. Ej lokaliserad.

Bild 90 och 91. Tapeter från slutet av 1800-talet. Ej lokaliserade.

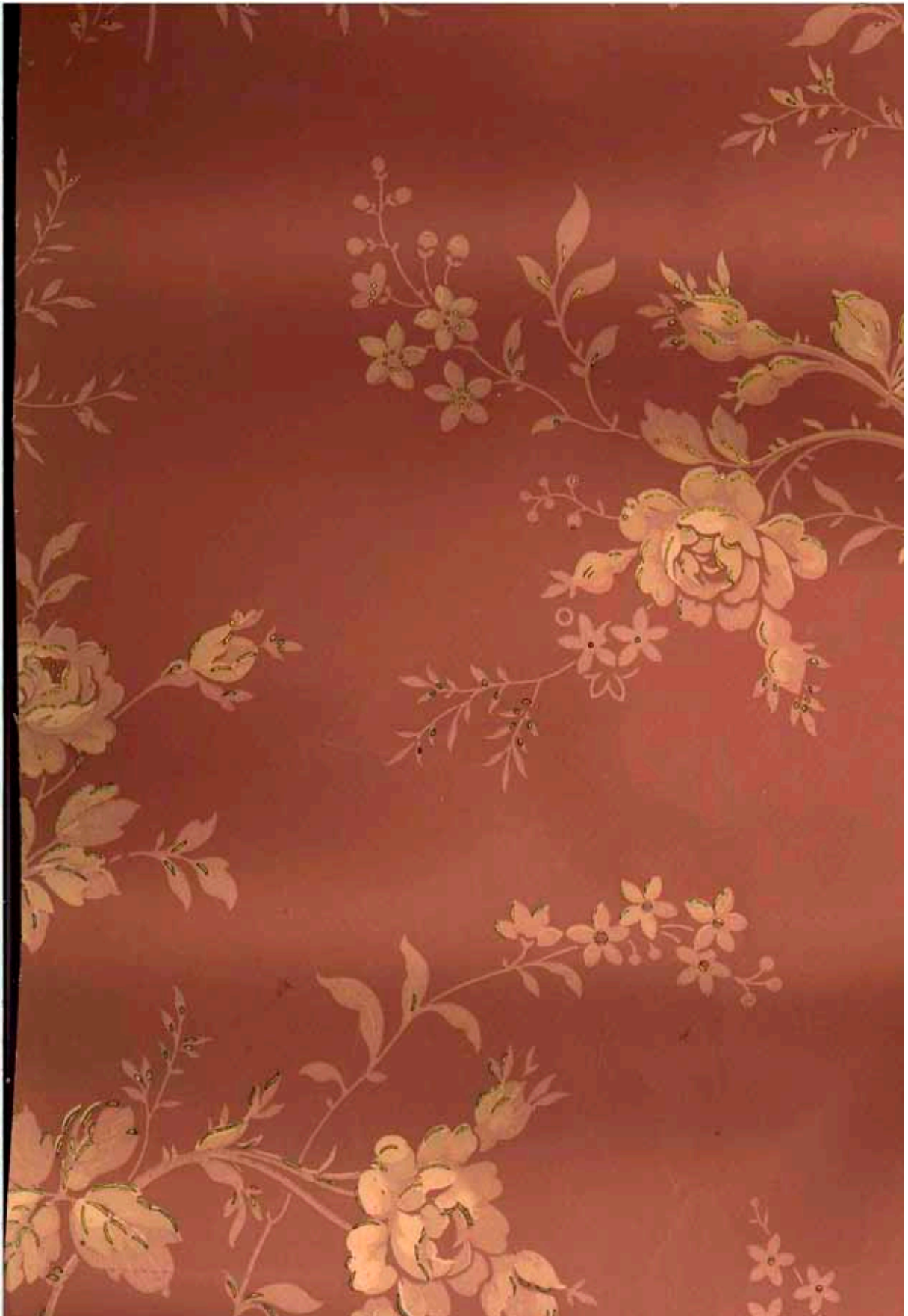

Bild 92. Tapet uppsatt i rum 207. Sirligt blommönster på mörkröd bakgrund. Guldtryck. Märkt "ARSENIKFRI Kontrollerad av handelskemisten CARL SETTERBERG STOCKHOLM" "C A Kåbergs tapetfabriks aktiebolag Stockholm 2045 10".

Bild 93. Tapet från slutet av 1800-talet. Ej lokaliserad.

Bild 94. Tapetlager 2 i rum 204. Ytfullande mönster i grönt, rött och guldtryck. Ca 1890-tal.

Bild 95. Tapet i rum 205. Vit bakgrund med sirligt blommönster. Märkt Victor Modins tapetmagasin Stockholm.

PRINCIPER FÖR UPPRUSTNING

Byggnadens kulturhistoriska värden skall vid kommande renoveringar tas tillvara. Följande hänsyn bör tas för att detta ska bli möjligt.

Det är vid ombyggnaden och kommande reparationer viktigt att behålla husets äldre listverk, golvytor och dörrar så långt det går. Vid ombyggnationen bör dörrar återanvändas där så är möjligt och lister bör kompletteras med samma profiler som rummet i övrigt har. Även äldre pappspänning, tapetlager och färgspår bör bevaras under nyare ytskikt, då de innehåller kulturhistoriskt intressant information.

Det är även viktigt att fortsätta använda material som passar in med husets ålder, såsom linoljefärg av hög kvalitet, papperstapeter med tidsenliga mönster, underhåll av befintliga fönsterbågar, vid eventuell komplettering av glas med handblåsta fönsterglas,

Detta är möjligt med en varsam ombyggnad, där de inblandade parterna, inte minst hantverkare har förståelse och vana att arbeta med äldre byggnader.

Huset har sättningar och skevheter på fasaderna och inne i byggnaden. Vissa rum har relativt kraftiga golvlutningar och vissa dörrar har kompenserats för detta. Husets grundläggning planeras nu att ses över. Viss upprätning av huset kan behövas, för att få en fungerande boendemiljö. Eftersom en stor del av sättningarna sannolikt har funnits sedan en lång tid tillbaka bör byggnaden dock inte rätas upp generellt, eftersom husets skevheter bidrar till husets karaktär.

Fasaderna har handhyvlat profilerad locklistpanel. Vissa locklister är utbytta till betydligt enklare profil. Det är viktigt att behålla den ursprungliga dimensionen, profilen och ytbehandlingen av virket som berättar om husets tillkomsttid och lokalhistoria. Om detaljer, såsom exempelvis locklister med tiden byts ut och förenklas, får huset till slut ett annat utseende och en annan karaktär. Övriga exteriöra detaljer som gör mycket av helhetsintrycket är t ex val av stuprör och utformning av skorstenar.

LITTERATUR OCH KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur

Mariefred. Kulturhistorisk bebyggelseinventering.
Sörmlands museum 1978.

Södermanlands läns kalender för år 1963, 1884, 1900,
1911, 1929 och 1940.

Artiklar

”1700-talshus får stå kvar”, Strängnäs Tidning.
10 februari 1990.

Arkiv

Lantmäteriet.

Nordiska museet.

Stockholms stadsarkiv. Brand-försäkringshandlingar
upprättade i Städernas Allmänna Brandstodsbolag,
åren 1836, 1858, 1861, 1909 och 1921.

Sörmlands museum Topografiska Arkiv.

Uppsala landsarkiv. Bouppteckning och taxerings-
längd.

Muntliga uppgifter

Gripsholms Vävarestuga. Grethe Hagberg Moen,
innehavare av östra butiken 2006.

Länsstyrelsen Södermanlands län, Erik Orviste och Bo
G. Svensson.

Marie Lousise Vallentin, f d butiksägare, startade
Vävarestugan.

MICO Byggadministration, Mikael Rojek.

SSM Bygg & Fastigheter i Strängnäs AB, Charlotta
Steneskog.

Strängnäs kommun, Tomas Johnsson, bygglovchef,
Samhällsbyggnadskontoret.